

-Juhani Katajamäki-

Kuhmoisten hotellipalosta selviydyttiin ilman asiakasuhreja

VAIKKA UHATTUNA OLI 45 KOULULAISTA JA 17 AIKUISTA

Jouluna aatonaaton aamuyöllä syttynyt ja nopeasti levinnyt palo tuhosi Kuhmoisten kunnassa hotelli Eurooppa4:n ravintolan, osan hotellihuoneista ja aiheutti savuvahinkoja kaikkialle rakennukseen. Osittain kaksikerroksisen rakennuksen huoneista pelastui tai pelastettiin kaikki hotelliasukkaat ja kahdesta henkilökuntaan kuuluneesta asukkaasta toinen. Hotellin huoltomies menehtyi savukaasuihin hotellikäytävälle.

-Paikalle osuneet sivulliset osoittivat suurta kansalaisrohkeutta auttamalla suurimman osa hotelliasukkaista turvaan, kiittelee Jämsän ja Jämsänkosken onnettomuusyön aikainen päällystöpäivystäjä, Jämsän palopäällikkö Pertti Rossi.

Rossi kuvailee sammutustyönjohtajan näkökulmasta paloyön tapahtumia, joista on valmistumassa sekä palonsyöntutkintaraportti että valtioneuvoston asettaman tutkintalautakunnan selvitys. Näiden keskeneräisyys on osaltaan vaikuttanut oheiseen paloselostukseen, jonka toimitus on Rossin selvityksestä koonnut.

Ohikulkija huomasi

Paloilmoitus tuli ohiajaneesta henkilöautosta 23.12. klo 3.50. Jämsän ahk:n hälytyspäivystäjä *Taina Lindroos* hälytti kohteeseen Kuhmoisten yksiköt KU 11 ja KU 12. Jämsän palopäällikön Pertti Rossin päivystäjä hälytti klo 3.56 ja ilmoitti samalla hälyt-

tävänsä paikalle myös Jämsän peruslähdön (=koko palokunnan), vaikka itse hotellista ei ollut tullut hälytystä, Rossi aloittaa selostuksensa.

Pakkasta 28 astetta

- Aloin pukea lämmintä ylle, pakkasmittari näytti hurjaa lukemaa, Rossi kertoo joulunaluksen poikkeuksellisista lämpötiloista keskisessä ja eteläisessä Suomessa. Paloradio kertoi ahk:n saaneen tarkennetun paloilmoituksen ja Kuhmoisten päällystöpäivystäjän, KU 12:n esimiehen, VPK:n päällikkö *Jaakko Vekkilan* pyytäneen myös Jämsänkosken yksiköiden hälyttämistä, kun Rossi käynnisti ulkona seisseen johtoauton JÄ 1:n.

- Matkaa kohteeseen oli noin 30 km. Hotellin sijainnin tiesin, mutta kohdetuntemusta minulla ei ollut. Alkumatkan paloradio kuului ja pystyin seuraamaan yksiköiden lähdöt. Matkan edistyessä kuuluvaisuus häipyi, enkä saanut yhteyttä Kuhmoisten ensimmäisen yksikön esimieheen.

Palopaikalle Rossi ehti noin kahdessakymmenessä minuutissa. Ravintolaosa paloi rajuna. Katto oli keskiosaltaan jo romahtanut. Paikalla olivat Kuhmoisten yksiköt KU 12, KU 11 ja KU 191.

Ammattilainen siviilinä paikalla

- Vastaani tuli henkilö, joka esittäytyi hyvinkääläiseksi palomieheksi, Pelastus-

Hotellin ravintolaosa tuhoutui perusteellisesti. Tältä tilanne näytti Jämsän yksiköiden tullessa. Palon alku oli rajua.

Laajennusosa on rakennettu osin rinteeseen jatkoksi, jolloin rakennus muuttuu kaksikerroksiseksi. Paikalle osuneet sivulliset autoivat asukalta ikkunoista mm. irtotikkailta.

opiston palopäällystökursseilla opiskelevaksi Ari Koivuksi, joka oli osunut palopaikalle matkalla pohjoiseen. Hän oli henkilö, jonka paloilmoituksen ansiosta ahk vasta sai tarkat tiedot avun tarpeen laajuudesta, Rossi kuvailee. - Koivu kertoi toverinsa kanssa auttaneensa rakennuksesta ulos kolmisenkymmentä ihmistä, joista suuri osa lapsia. Paleleva palomies meni autoonsa lämmittämään ja lähti myöhemmin luvan perästä jatkamaan matkaansa.

Rossi lähestyi hotellirakennusta ja kuuli sekä Kuhmoisten palopäällikön Veikko Rantalalan että KU 12:n esimiehen olevan sisällä rakennuksessa paineilmalaitteiden kanssa.

- Kiersin majoitusosan alakerran, enkä nähnyt asukkaita. Yläkertaan johtavissa portaissa tapasin sammuttajia. Pelastustoimet jatkuivat.

Rossi kuuli omien yksiköjensä saapuvan ja lähti niitä vastaan. Rakennuksen kaksikerroksisen itäpuolen kiertäessään hän totesi asukkaita pelastetun ikkunoista tikkaiden avulla. Tilanne oli rauhallinen ja Rossille syntyi kuva, että rakennuksessa ei enää ollut ketään sisällä. Hotellin venäläiset asiakkaat olivat siirtyneet ensi vaiheessa linja-autoihinsa suojaan.

Painopiste sammutukseen

Ensisijainen pelastustyö muuttui sammutustyöksi. Rossin saavuttua palopaikalle sammutustyön johtajuus siirtyi hänelle KU 12:n esimieheltä. (Vekkailla ja Rantalalla olivat sopineet keskenään menettelystä. Ei ollut järkevää vain vähäksi aikaa siirtää johtovastuuta Vekkaialta Rantalalle, kun kumpikin oli

kuullut Rossin olevan jo matkalla paikalle. Rantala saattoi keskittyä savusukelluksen. Työparinsa ja toisen savusukellusparin kanssa Rantala varmisti kaikkien asukkaiden selviytymisen huoneista.)

- Taktinen sammutustyö keskitettiin hotellin vanhan yksikerroksisen osuuden ja uuden puolen kaksikerroksisen laajennusosan yhtymäkohtaan, Rossi kuvailee jatkotoimia. - Kohde jaettiin kolmeen sektoriin: rakennuksen itäpuoleen, länsipuoleen ja kattorakenteisiin. Vesitäydennystä saatiin viereisestä järvestä. Alueen kaikki päällystöviranhaltijat olivat paikalla, joten vastuujat ja tehtävät oli helppo jakaa.

- Toiminnan runkona olivat alueemme tehokkaat yksiköt KU 12, JÄ 12 ja JK 13. Reservissä oli kaksi vanhaa sammutusyksikköä ja varikovalmiudessa Jämsänkoskella yksi yksikkö, Rossi kuvailee pelastus- ja sammutusvoimia. -Paineilmahuolto hoidettiin Jämsästä, sairaankuljetusvalmiudesta vastasivat yksiköt KU 191 ja JÄ 191.

Hetken kuluttua Jämsän poliisipartio toi odotetun mutta helpottavan tiedon: kaikki hotelliasiakkaat olivat pelastuneet. Kymmenellä heistä oli käsissä ja jaloissa haavoja, joita he olivat saaneet rikotuista ikkunoista. Kaikki loukkaantuneet käytettiin terveyskeskuksen polilla.

Uhreita ei kuitenkaan selviydytty. Hotellin huoltomies löydettiin hotellin käytävältä

savuun menehtyneenä.

Palokohteen kuvaus

Hotellirakennuksen yksikerroksinen osuus on rakennettu 60-luvulla. Se piti sisällään ravintolan, keittiön, toimiston ja kahdeksan majoitushuonetta. Kaksikerroksisen laajennusosa on 70-luvulta. Siinä on 21 huonetta.

Onnettomuushetkellä majoittuneina olivat kaksi venäläistä matkustajaryhmää: aikuisryhmä 17, koululaisryhmä 45, toinen omistajista ja huoltomies, yhteensä 64 henkeä.

Ullakkotilan sammutus oli varsin työlästä. Palava lämmöneriste muodosti sankan savun, joten työ katolla edellytti paineilmalaitteita. Vesikatkon aukoista palo tukahdutettiin vaahdolla. Lopullinen raivaus tehtiin puutavara-auton kuormaimella.

- Puoli vuorokautta ankarissa olosuhteissa oli palokunnillemme opettava tapahtuma, Rossi kirjaa murheellisen palon positiivisia puolia. - Kalustokin kesti rajut puitteet, ja kaikki pelastus- ja sammutustyöhön osallistuneet tekivät työnsä kiitoksen ansaitsevasti.

Erityiskiitos sivileille

Erityisen kiitoksen Rossi osoittaa kolmelle sattumoisin paikalle osuneelle henkilölle, jotka ripeästi ja omatoimisesti ryhtyivät asukkaiden pelastamiseen. Koivun ja Torkke-

lin nimet on tullut jo mainituksi. Kolmas oli metallityömiestä Veijo Lappalainen, joka Koivusta ja Torkkelista tietämättä eri puolella rakennusta teki samoja toimenpiteitä. Joidenkin pelastautuneiden avulla hän mm. viritti huovista hyppypurjeen, johon osa hotelliasukkaista hyppäsi toisen kerroksen ikkunoista.

(Ari Koivun raportti omasta toiminnastaan on erillisenä kirjoituksena.)

Evakuointi Jämsän hotelliin

Hälytyspäivystäjät olivat heti tilanteen selkiinnyttyä ilmoittaneet onnettomuudesta läänin pelastustarkastajalle, Kuhmoisten kunnanjohtajalle ja sosiaalijohtajalle. Pelastuneet ohjattiin Jämsään Hotelli Jämsän Ukkoon, missä terveyskeskuksen kriisiryhmä ja SPR:n Jämsän osasto olivat vastassa ja auttamassa. Kun tieto onnettomuudesta levisi, useat yritykset ja yksityiset kuntalaiset tarjosivat apuaan.

- Päivän valjettua paikalle saapui poliisin palonsyöntutkintaryhmä ja vakuutusyhtiön edustaja. Pääsimme ryhtymään jälkivahinkojen torjuntaan, jossa yritimme parhaamme mukaan huomioida myös tutkinnalliset seikat, tapahtumayönä Jämsässä päällystöpäivystäjänä toiminut palopäällikkö Pertti Rossi kertoo.

- Tiedotusvälineitä palo kiinnosti suuresti - kait muutoin uutisköyhän joulunaluksen vuoksi.

PT
(Aihe jatkuu seuraavalla sivulla)

Palo-ovet auki, palovaroittimet pahvilaatikoissa

- Olin liian hyväuskoinen, murehtii Kuhmoisten palopäällikkö Veikko Rantala. - Palotarkastuksessa minulle esiteltiin ostetut palovaroittimet ja kerrottiin paikoilleen asentamisen alkavan. Pidän asian hoitumista niin itsesäänselvyytenä, etten edes kirjannut asiaa tarkastuspöytäkirjaan.

Hotelli Eurooppa 4 aloitti majoitustoiminnan uusien omistajien alaisuudessa vuonna 1995. Rakennus oli ollut tyhjiään kaksi vuotta. Kirjavan menneisyyden omaava majoitusrakennus oli viimeksi toiminut Keski-Suomen kuntoutusklinikkana, alkoholismista parantuvien hoitolaitoksena. Toiminta oli juuri loppumassa, kun Rantala astui Kuhmoisten palopäällikön virkaan.

- Hotelliravintolatoiminta alkoi viime vuonna. Kävin palotarkastuksella toukokuussa. Minulle näytettiin pahvilaatikoissa olleet palovaroittimet. Hotellin edustaja kertoi niiden kiinnittämisen ruuveilla kattoon alkavan. Pidän asian hoitumista aivan itsesäänselviönä enkä edes kirjannut asiaa tarkastuspöytäkirjaan, Rantala selittää vajaan vuoden takaisia toimia.

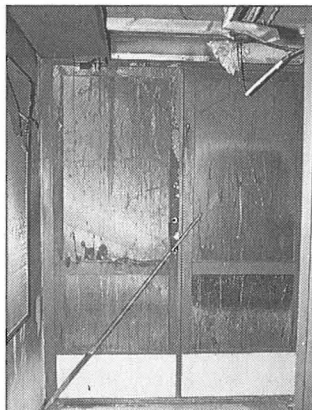
- Olin liian hyväuskoinen, olisi pitänyt valvoa asia, hän moittii itseään.

Hotelli on tyypillinen yöpymispaikka läpikulkumatkalla. Päiväsaikaan asukkaat liikkuvat bussilla eri puolilla maata ja maakuntaa. - Toiminta on ollut hiljaista, nyt taisi olla ensi kerran kaikki majoitushuoneet käytössä, Rantala kertoo huonoista yhteensattumista.

Valtioneuvoston asettama tutkintalautakunta työssään 3. tammikuuta. Jäsen Seppo Männikkö ja puheenjohtaja Markku Haranne (keskellä) tutustumassa palaneen ravintolan yksityiskohtiin henkilökunnan opastuksella. Taustalla nuoli osoittaa ravintolan ja hotellin välisen palo-oven, joka oli paloyönä avoinna.

Hotellin vanhan ja uudemman osan palo-ovi kuvattuna uudelta puolelta. Tämäkin ovi oli osittain auki.

Palo-ovet auki

Palotarkastuspöytäkirjaan Rantala kirjasi hotellin vanhan ja uuden osan välisen palo-oven ovipumpun epäkuntoisuuden. - Kun myöhemmin syksyllä pistäydyin hotelliravintolassa, saatoin havaita, että ravintolan ja hotellin välinen palo-ovi oli kunnossa ja ovi asianmukaisesti kiinni.

Onnettomuusyönä asiantilaita oli toisin. Savusukeltajana toiminut Rantala saattoi omin silmin nähdä, kuinka mainittu palo-ovi oli selkosen selällään, ja myös hotellin vanhan ja uuden osan välinen ovi auki, ei selällään mutta avoinna kuitenkin. Siksi savu pääsi täyttämään myös kaksikerroksisen uudemman hotelliosuuden. Mikäli ovi olisi ollut asianmukaisesti kiinni, suurimmalla osalla hotelli-

vieraista ei olisi ollut välitöntä vaaraa. Huoltomieskään tuskin olisi menehtynyt.

Määräys vuodelta 1991

Sisäasianministeriön määräys 7/91 edellyttää majoitushuoneistojen ja -liikkeiden koko olemassa olevan rakennuskannan olevan varustettu seuraavasti:

- vähintään palovaroitin jokaiseen majoitushuoneeseen,
- ohje hätätilanteiden varalle huoneistoon,
- suunnitelmat koko kohdetta varten ja
- koulutus koko henkilökunnalle.

Määräys astui voimaan 4.6.1991 ja määräaika päättyi 31.12.1992. Voimaantulosäännös oli ehdoton ja oli sitä myös takautuvuudessaan.

J.K.

Ravintolaosa paloi perusteellisesti. Takana keskellä rakennuksen yksikerroksinen hotelliosa, takana ja vasemmalla uudempi kaksikerroksinen osuus.

Kuhmoisten hotellipalo tutkitaan suuronnettomuusvaaratilanteena

Valtioneuvosto asetti 28. joulukuuta tutkintalautakunnan selvittämään joulun aatonaaton Kuhmoisissa tapahtunutta hotelli Eurooppa 4:n tulipalosta aiheutunutta suuronnettomuuden vaaratilannetta. Palo sattui aamuyöllä, ja rakennuksen kaikki majoitustilat olivat käytössä. Hotellivieraat selviytyivät vähin vammoin, mutta rakennuksen huoltomies menehtyi savuun uudemman osan käytävälle.

Tutkintalautakunnan puheenjohtajaksi valtioneuvosto nimensi valmiuspäällikkö Markku Haranteen Uudenmaan lääninhallituksesta, varapuheenjohtajaksi vs. apulaispalopäällikkö Seppo Männikön Tampereen aluepelastuslaitoksesta ja jäseneksi rikoskomisario Ismo Yijälän Jämsän nimismiespiiristä. Pelastustieto seurasi lautakunnan yhden päivän työrupeamaa 3. tammikuuta.

Laki suuronnettomuuksien tutkinnasta säätää suuronnettomuudet tutkittaviksi yleisen turvallisuuden lisäämiseksi ja onnettomuuksien ehkäisemiseksi. Tutkinta voidaan toimittaa myös tapahtumasta, jossa suuronnettomuuden vaara on ilmeinen. Tässä tapauksessa lautakunnan nimeäminen tapahtui jälkimmäisen pykälän perusteella: kohde oli hotelli, sen majoituskapasiteetti oli lähes sataprosenttisessa käytössä, sen 65 vieraasta puolet oli lapsia, palo sattui ankarissa oloissa pakkasyönä ja johti täysimittaiseen evakuointiin. Suuronnettomuuden tai

sen vaaratilanteen tutkimiseksi asetettu tutkintalautakunta toimii oikeusministeriön yhteydessä. Lautakunta asetetaan kutakin onnettomuutta varten erikseen, harvoin pelkästään vaaratilannetta varten.

Tutkinnan yleistä järjestämistä ja suunnittelua varten on suuronnettomuuksien suunnittelukunta, jonka valtioneuvosto asettaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan. Siinä on onnettomuuksien tutkintaan perehtyneitä eri alojen asiantuntijoita. Palo- ja pelastusalan edustaja on toimistopäällikkö Hannu Olamo (varajäsenenä

Teksti ja kuvat: Juhani Katajamäki

hallitusneuvos *Esko Koskinen*) sisäministeriön pelastusosastosta. Suunnittelukunnalla on päätoiminen puheenjohtaja (*Kari Lehtola*) ja sihteeri (*Pirjo Valkama-Joutsen*).

Tutkintalautakunnan työskentely

Tutkinnassa selvitetään onnettomuuden kulku, syyt ja seuraukset sekä pelastustoimet. Erityisesti selvitetään, onko onnettomuuden tai vaaran aiheuttajana taikka kohteina olleiden laitteiden ja rakenteiden suunnittelussa, valmistuksessa, rakentamisessa sekä käytössä otettu riittävästi huomioon turvallisuusvaatimukset sekä onko valvontaja tarkastustoiminta asianmukaisesti järjestetty ja hoidettu. Tarvittaessa on myös selvitettävä mahdolliset puutteet turvallisuutta koskevissa säännöksissä ja määräyksissä.

Tutkintalautakunta voi kutsua yhden tai useamman asiantuntijan osallistumaan koko tutkintaan, suorittamaan määrätyn tutkintatehtävän tai antamaan määrätystä asiasta lausunnon. Pysyvällä asiantuntijalla on läsnäolo- ja puheoikeus lautakunnan kokouksissa.

Kuhmoisten tutkintalautakunta kutsui pysyväksi asiantuntijaksi rikosylikonstaapeli *Erkki Eskelisen* keskusrikospoliisiin Jyväskylän osastosta.

Ryhmä koossa jo onnettomuuspäivänä

Suunnittelukunnan puheenjohtaja *Kari Lehtola* soitti onnettomuuspäivän iltapäivänä Uudenmaan läänin valmiuspäällikkö *Markku Ha-*

Tutkintalautakunta tutkimassa palon jälkiä vanhan osan hotellikäytävällä, josta palo takana hämmöttävästä, silloin avoimesta palo-ovesta levisi uudelle puolelle.

ranteelle ja pyysi tätä tutkintalautakunnan puheenjohtajaksi. Suunnittelukunnan palo- ja pelastusalan edustaja *Hannu Olamo* ehdotti varapuheenjohtajaksi Tampereen aluepelastuslaitoksen vs. apulaispalopäällikköä *Seppo Männikköä*. Poliisin edustajaksi tuli esitys rikoskomisario *Ismo Yijälästä* Jämsän nimismiespiiristä.

Valtioneuvosto nimesi tutkintalautakunnan 28.12. Sitä ennen lautakunta kokoontui jo "epävirallisesti" 27.12. Haranne ja Männikkö mm. tutustuivat onnettomuuspaikkaan.

Virallisesti ryhmä kokoontui ensimmäiseen kokoukseen Jämsän poliisiasemalle 29.12. Tutkintaryhmä kirjasi valtioneuvoston antaman tehtävän: laatia tutkintaselostus ja ottaa siihen suositukset sellaisiksi toimenpiteiksi, jotka lautakunnan käsityksen mukaan ovat tarpeen turvallisuuden lisäämiseksi, onnettomuuksien ehkäisemiseksi, vahinkojen torjumiseksi ja vähentämiseksi sekä pelastuspalvelun tehostamiseksi.

Järjestäytymiskokouksessaan lautakunta päätti pysyvän asiantuntijan kutumisesta (*Erkki Eskelinen*).

Varsinaisen työnsä lautakunta aloitti osallistumalla

kuulusteluihin Jämsän poliisitalolla. Palon takia kuultavina olivat tuolloin Kuhmoisten ja Jämsän palopäälliköt *Veikko Rantala* ja *Pertti Rossi* sekä *Jaakko Torkkeli*, joka oli kuljettajana ensimmäisenä palopaikalle pysähtyneessä autossa. Tilaisuuden yhteydessä *Rantala* luovutti tutkintalautakunnalle kopiot kohteen palotarkastuspöytäkirjoista ja nuohouskortista. *Rossi* puolestaan luovutti lautakunnalle valokuvia ja Jämsän ahk:n C-kasetin viestiliikenteestä onnettomuusajalta.

Pelastustieto seurasi tutkintatyötä

Toiseen kokoukseensa lautakunta kokoontui heti uuden vuoden alussa 3. tammikuuta. Matkalla Helsingistä Tampereen kautta Kuhmoisiin ja Jämsään lautakunnan paloalan edustajat *Haranne* ja *Männikkö* selostivat siihenastisia toimenpiteitä. Kumpikin oli perehtynyt onnettomuuden asiakirjoihin, *Haranne* oli purettanut ahk-nauhan ja luonut sen perusteella kuvaa tapahtuneesta, *Männikkö* (vs. apulaispalopäällikkö mutta myös johtava palotarkastaja) oli perehtynyt asi-

aan palonehkäisyn näkökulmasta tutustumalla rakentamisajankohdan palonehkäisymääräyksiin ja tekemällä myös alustavia ja epävirallisia palosimulointeja kohte-tietojen perusteella.

Haranne kertoi tarkoitukseksi olevan mahdollisimman nopeasti koota tarvittavat tiedot ja päästä asiassa vauhdilla eteenpäin. Suunnittelukunnan puheenjohtaja *Kari Lehtola* oli käynyt onnettomuuspaikalla jo tapahtumailtana. *Lehtola*, joka siis itse ei osallistu lautakunnan työhön, on antanut kehotuksen käyttää normaalin raskaan tutkintajärjestelmän sijasta kevyempää tutkintamallia.

Matka suuntautui ensiksi palokohteeseen. Kumpikin lautakunnan jäsen pääsi nyt toisen kerran tutustumaan paloraunioihin päivän valoisana aikana. Lumisade oli peittänyt valkeaan verhoonsa maantasalle palaneen ravintolaosan. Hotellisiipi sensijaan oli lähes kokonaan palonjälkeisessä asussa.

Ravintolatoiminnasta vastaava *Maire Gökcyl* selosti palaneen ravintolan laitteistoja, sisustusta, valaistusta, oviratkaisuja, ym. Lautakunnan jäsenet olivat kiinnostuneita looshien istuinmateriaa-

Puheenjohtaja Markku Haranne ja jäsenet Seppo Männikkö sekä Ismo Yijälä laativat tammikuun 3. päivän kokouksessaan alustavan työohjelman tulevia viikkoja varten.

leista, tupakoinnista ravintolassa, joulukoristelun laadusta ja laajuudesta, keittiön ja ravintolasalin oviyhteyksistä, samoin ravintolan ja hotellin välisestä aulasta ja sen ovista.

Lautakunta tutustui myös hotellihuoneiden rakennusmateriaaleihin, hotellin poistumisteihin ja palo-osastointeihin, hätäpoistumismahdollisuuksiin ikkunoista ja ovista (rakennus korkeimmillaan kaksikerroksinen), pohjakerroksen varastotiloihin, ym.

Luonnos tutkintaraportiksi

Kokouksessaan Jämsän poliisilaitoksen tiloissa Haranne, Männikkö ja lautakunnan kolmas jäsen Ismo Yijälä laativat työohjelman. Puheenjohtaja oli laatinut sisältöehdotuksen raporttiluonnokselle: **Onnettomuuden kuvauksessa** kirjataan dokumentoidut tapahtumat, henkilövahingot ja materiaaliset vahingot, **tiedot kohteesta** pitää sisällään rakennustiedot, paloturvallisuusjärjestelmien ja niiden valvonnan kuvauksen, **palonsyyn tutkintatiedot** päätelmät syyntymisestä, **toiminta onnettomuustilanteessa** hotellin henkilökunnan, hotellin asukkaiden ja

paikalle osuneiden toiminnan, hätäilmoituksen vastaanoton ja hälytyspäätökset, **sammutus- ja pelastustyötä** selvitetään sen johtaminen, nopeus, voimien riittävyys, toiminnan laatu, varmistaminen ja turvallisuus, ilmoituksen teko ja tiedottaminen, **muiden toimialojen** osalta selvitetään poliisin, lääkintäviranomaisten ja sosiaalihuollon toiminta huomioiden asiakkaiden ulkomaalaisuus, **arvot ja esitykset** pitää sisällään rakennustekniikan ja valvonnan, rakenteellisen paloturvallisuuden ja sen kehittämisen, majoitustilojen henki-

lökunnan toiminnan, palon-ehkäisytyön, pelastustoimen suunnitelmat, pelastustoiminnan ja lopuksi suositukset.

Lautakunta pohti myös lisätutkimusten teettämisiä.

Kokouksen jälkeen työ jatkui kuulustelujen seuraamisena. Niitä jatkettiin myös kahtena seuraavana päivänä. Kuultavina oli mm. hotellin henkilökuntaa. Kuulusteluosuutta ei lehti luonnollisesti-kaan voinut seurata.

Lisää tutkimuksia, kuulusteluja, suunnitelmia, simuloiteja

Eräs keskeisistä tutkimuskohteista on hotellihuoneiden rakenne. Väli-pohjan eristeet kehittivät voimakkaan savunmuodostuksen. Se vaikeutti pelastautumista ja aiheutti hätäännystä hotelliasukkaiden keskuudessa.

Tammikuun aikana tutkintalautakunta teki useita matkoja Kuhmoisiin. Varsin työntäyteisen rupeaman se teki 18. ja 19. tammikuuta. Edellisenä päivänä mm. talletettiin videolle palomestarioppilas Ari Koivun toimenpiteet. Sattumalta palopaikalle onnettomuusyönä osunut hyvinkäläinen brankkari selvitteli lautakunnalle pelastustoimia ennen palokunnan tuloa (ks. erillinen kirjoitus).

Jäsen Männikkö keräsi samaan aikaan palojäännöksiä, joista poliisin tutkintakeinoin selvittellään mm. palamislämpötiloja ja kootaan aineistoa VTT:lle tietokonepohjaisia simuloiteja varten.

Jälkimmäisenä päivänä lautakunta kuuli onnettomuusyön hälytyspäivystäjää ja kuunteli hänen kanssaan nauhalle tallentuneen keskustelun yön tapahtumista.

Seuraavalla viikolla lautakunta suuntasi matkansa Kuhmoisten paloasemalle. Palokunnan koulutus, suunnitelmat, laitteistot ja kalusto käytiin yksityiskohtaisesti läpi kunnan palo- ja pelastustoimen tason selvittämiseksi.

Helmikuun aikana tutkimuksia tarkennettiin ja jäätettiin odottamaan tilattujen tutkimusten valmistumista. Johtopäätösten aika on aikaisintaan maaliskuussa.

Laki onnettomuuksien tutkinnasta annettu

Kuhmoisten hotellipalo on tutkittu lain suuronnettomuuksien tutkinnasta (373/85) perusteella. Itse asiassa laki on jo muutettu viime vuoden maaliskuussa. Uusi laki on nimeltään laki onnettomuuksien tutkinnasta (282/95). Koska tarkemmat säännökset lain yksityiskohdista ja sen täyttöönpäntä annetaan asetuksella, jota tätä kirjoitettaessa ei vielä oltu annettu, uutta lakia ei ole voitu soveltaa Kuhmoisten tutkinnassa. Uusi laki tuo muutoksia, mm. onnettomuustutkintakeskuksen oikeusministeriön yhteyteen.

Asetus on tarkoitus antaa kevään aikana. Palaamme aiheeseen.

Silminnäkijän raportti ensitoimenpiteistä

Palomestarioppilas osui ensimmäisten joukossa palopaikalle

Olin ajatellut viettäväni rauhallisen joulun pohjoisen lumilla lasketellen ja läheisten seurasta nauttien, toisin kuin vuotta aiemmin työskennellessäni kiireisen vuorokauden kotikuntani Hyvinkään pelastuslaitoksen ambulanssissa. Matkalla pohjoisen lomakeskukseen tapahtui kuitenkin yllättäviä asioita.

Seurueemme oli 23.12.1995 matkalla 4-tietä pitkin Lahdesta Jämsän suuntaan, kun hieman ennen aamuneljä huomasimme Kuhmoisissa, että vasemmalla olevan hotelli-ravintola Eurooppa 4:n ravintolanpuoleinen pääty oli ilmiliekeissä.

Kuljettajamme, Jaakko Torkkeli Hyvinkäältä, pysäytti auton ja minä soitin matkapuhelimella hätäkeskukseen. Puhelu meni ensin Jyväskylään, josta minut yhdistettiin Jämsän keskukseen pirteän naisäänen kuultavaksi.

Tämä sanoi Kuhmoisten auton olevan hälytetyn paikalle (sain myöhemmin kuulla jonkun ohiajaneen autoilijan soittaneen jo muutamaa minuuttia aiemmin), mutta pyysin häntä lähettämään mahdollisimman paljon yksiköitä paikalle, koska mielestäni palo oli jo laajentunut liian suureksi osalähdön resursseihin nähden.

Porrashuone sankan savun täyttämä

Jaakko Torkkeli ja minä vedimme takit yllemme ja juoksimme tien yli hotellin tyhjään pihaan. Palo oli jo niin voimakas, että noin 15 metriä lähemmäksi ei enää voinut mennä. Riensimme siis kohti rakennuksen hotellinpuoleista päätyä, jonka ovella vas-

Pelastusopiston päälystökurssi 1:n oppilas, hyvinkääläinen Ari Koivu oli matkalla nelostietä pitkin kohti Iso-Syötettä, kun hän aamuyön hetkillä Kuhmoisten kunnassa tuoreeltaan osui vakavan tulipalon silminnäkijäksi. Eurooppa 4-niminen hotelliravintola paloi ilmiliekelssä.

Koivu toimi kuten vastuullinen kansalainen ja pelastusalan ammattilainen eritoten: riensi rivakasti paikalle ja ryhtyi herättämään ja aut-

Palomestarioppilas Ari Koivu

tamaan hotelliasukkaita ulos. Hyvää apua hän sai matkakumppaniltaan Jaakko Torkkelilta.

taamme tuli nuori poika ja pieni tyttö. Otaksuin heidän heränneen rakennusmateriaalina käytetyn mineriittilevyn palaessaan pitämään poksahdellun.

Pienen sananvaihdon jälkeen huomasin heidän kielitaitonsa rajoittuvan vain venäjään. Emme siis ymmärtäneet toistemme puheesta yhtään mitään, mutta vilkaisu toisessa päässä rakennusta riehuvan paloon riitti vakuuttamaan jokaisen, että nyt on kiire.

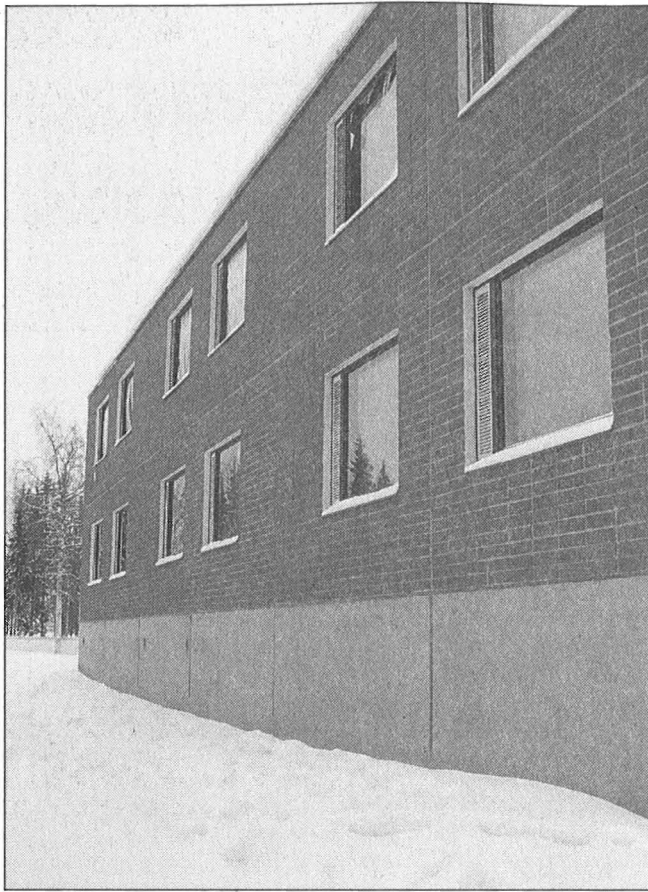
Ovi pojan ja tytön takana pääsi menemään lukkoon ja todettuaan sen poika rikkoi ovilasin jollakin esineellä saaden samalla haavoja käsiinsä.

Menimme kaikki sisään savunkatkuiseen hotellikäytävään ja aloimme herätellä muita vieraita ovia potkimalla ja hakkaamalla. Poika huu-

Palossa menehtyneen talonmiehen asunto. Huoltomiehenä toimineen talonmiehen ruumis löydettiin hotellin käytävältä useiden metrien päästä oman huoneen ovesta.

*Teksti:
Palomestarioppilas
Ari Koivu*

Rakennuksen päädyssä ja takapihalla työskennelleet Ari Koivu ja Jaakko Torkkeli pelastivat tikkaiden avulla useita henkilöitä pihalle paloilta turvaan. Rikotuisia ikkunoista pihalle pudonneet lasinsirpaleet aiheuttivat monille pelastuneille eriaisteisia haavoja.

sisä.

Suurin osa lapsista laskeutui pihalle tikkailta ainoastaan yöpaita yllään. Lieneekö selityksenä kykenemättömyyteen pukea päällysvaatteita ylleen juuri tulipalon aiheuttama hätätilanne ja lauantuminen?

Tyhjennettyämme yhdessä päädyn kaikki huoneet, oli kipu sormissani jo niin voimakasta, että päätin jättää tikkaat siihen ja lähteä etsimään sammutustyön johtajaa. Kun kyselin häntä, sanoi eräs palomies päällikön olevan savusukeltamassa.

Jatkoin etupihalla matkaa kohti palavaa ravintolaosaa, kun vastaani juoksi hätäantanut nainen, joka esittäytyi hotellin emännäksi. Kysyin häneltä heti tietoja vierasmäärästä. Hän sanoi määräksi 64, joista noin 40 lapsia.

Samalla saapui Jämsän johtoauto pihaan. Menin kertomaan saadut tiedot autossa istuneelle päällystöviranhoitajalle ja sanoin auttaneeni joitakin vieraita ulos toisesta kerroksesta. En pystynyt arvioimaan kuinka moni mahdollisesti vielä olisi sisällä muualla hotellin tiloissa. Kerroin samat tiedot vielä vieressä oleville poliiseille.

Menin vielä pyytämään Jämsän P1:ltä luvan lähteä ja sen saatua kävelin Torkkelin kanssa autolle. Seurueemme vielä kuuluneet äitini ja Torkkelin tytär olivat seuranneet tien laidalta äskeistä liekehtivää ja savuavaa näytelmää ja olivat iloisia palatessamme vahingoittumattomina takaisin. Nyt vihdoin pääsimme jatkamaan matkaa kohti Iso-Syötettä ja hohtavia hankia - paleltunein sormin mutta hyvillä mielin.

PT

15

si samalla jotakin kovalla äänellä venäjäksi, joten ei mennyt kauaakaan kun käytävälle alkoi ilmestyä ihmettelevää väkeä. Kun he alkoivat hiljalleen siirtyä ulos, jätin tämän ”möykkäämisosuuden”, osaksi kieliongelmankin vuoksi, venäläisnuorukaisen hoidettavaksi.

Lähdin etsimään pääsyä toiseen kerrokseen. Löysin sen avoimen palo-oven takaa, josta meni portaat toisen kerroksen käytävään. Ovi oli saatu pidettyä auki näpelöimällä ovipumppua. Totesin porrashuoneen olevan niin sankan savun täyttämä, ettei sitä kautta asukkaiden poistuminen enää ollut mahdollista.

Työnsin palo-oven kiinni ja käännettyäni em. nuorukainen seiso i edessäni huitoen käsillään ilmaan. Samalla hän sanoi vahvasti venäjäksi murtaen ”ziltren!” ja osoitti sormellaan toiseen kerrokseen. Näytin hänelle ymmärtäväni asian ja pyysin Torkkelin mukaani ulos. Kerroin hänelle tilanteen ja sanoin: ”Ota sä pääty, mä otan takapihan!”

Takoivat ikkunaa paljailla nyrkeillä

Torkkeli teki sen mitä minunkin olisi ehkä pitänyt tehdä: haki autosta hansikkaat. Pakkasta oli -22 astetta ja olin lähtenyt autosta ilman käsineitä ja pipoa. Juoksin kuitenkin suoraan takapihalle ja näin toisen kerroksen ikkunoiden takana hämmästyneen japelokkaan näköisiä ilmeitä.

Yritin käsimerkein rauhoitella ihmisiä samalla miettien keinoa saada heidät pois huoneistaan. (Käytäväänhän heillä ei olisi ollut mahdollisuutta mennä. Asian todistaa sekin, että yläkerran käytävästä löy-

dettiin myöhemmin talonmiehen ruumis. Hän oli päässyt etenemään vain muutaman askeleen ja tuupertunut lattialle savun tainnuttamana).

Juoksin edelleen kohti palavaa ravintolaosaa ja kuin tilauksesta löysin seinää vasten nojaamassa lumiset irtotikkaat. Nappasin ne matkaani ja juoksin takaisin ensimmäisen ikkunan kohdalle, jossa oli ihmisiä. Maassa tikkaita pidettäessäni sisällä olleet rikkoiivat ikkunan tuolilla. Nostin tikkaat ikkunalle ja kiipesin vastaanottamaan ensimmäistä alastulijaa, nuorta poikaa. Loput seurasivat perässä.

Siirsin tikkaat seuraavan ikkunan kohdalle, jolloin sormeni olivat jo aivan tunnottomat. Sisällä olevat naiset yrittivät rikkoa kolmelasista ikkunaa paljailla nyrkeillään takoen. Huomasin maassa olevan katuharjan, jonka hain ylös. Rikoin harjalla hakkaamalla lasisen ruudun ja autoin naisia kampeamaan itsensä tikkaille, jotka eivät yltäneet puolta metriä lähemmäksi ikkuna-aukkoa kellariin vievän

luiskan takia.

Huoneen tyhjennettyä siirryin päätyyn. Tällöin huomasin Kuhmoisten palo-auton jo saapuneen ja näin kaverini Torkkelin palomiesten kanssa auttamassa tienpuoleisen huoneen asukkeja alas ikkunasta.

Siirsin ”omat” tikkaani ensimmäisen takapihanpuoleisen ikkunan alle ja toimin kuten edellisenkin huoneiston kohdalla. Sitten vielä samat kuviot viimeisessä huoneistossa, jonka ikkunaruuu olikin jo rikkottu.

Iskeytyivät lasisirpalemattoon

Vieraat olivat toisessa kerroksessa lähinnä lapsia ja varhaisnuoria, joista osa joutui tilanteen aikana jonkinasteiseen paniikkiin. Vuoroaan malttamattomina odotelleet yrittivät hypätä alas heittelemiensä tavaroiden päälle, mutta iskeytyivätkin lasisirpalemattoon. Tästä aiheutu neet verijäljet puhtaassa lumessa olivat omiaan synnyttämään vielä lisää kauhua lap-